

Judikatūras krājums

Lieta C-625/13 P

**Villeroy & Boch AG
pret
Eiropas Komisiju**

Apelācija – Konkurence – Aizliegtas vienošanās – Beļģijas, Vācijas, Francijas, Itālijas, Nīderlandes un Austrijas vannas istabu aprīkojuma tirgi – Lēmums, ar kuru konstatēts LESD 101. panta un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 53. panta pārkāpums – Cenu saskaņošana un konfidencialas komercinformācijas apmaiņa – Vienots pārkāpums – Pierādījums – Naudas sodi – Neierobežota kompetence – Saprātīgs termiņš – Samērīgums

Kopsavilkums – Tiesas (pirmā palāta) 2017. gada 26. janvāra spriedums

1. *Apelācijas sūdzība – Pamati – Kļūdainais faktu vērtējums – Nepieņemamība – Pierādījumu vērtējuma pārbaude Tiesā – Izslēgšana, izņemot sagrozišanas gadījumu – Pienākuma norādīt pamatojumu izpildes pārbaude Tiesā – Ietveršana*

(LESD 256. panta 1. punkta otrā daļa; Tiesas statūtu 58. panta pirmā daļa)

2. *Apelācijas sūdzība – Pamati – Nepietiekams pamatojums – Pienākuma norādīt pamatojumu apjoms – Vispārējās tiesas pienākums pamatot atšķirības starp dažādiem spriedumiem par vienu un to pašu Komisijas lēmumu – Neesamība*

(Tiesas statūtu 36. pants un 53. panta pirmā daļa)

3. *Aizliegtas vienošanās – Aizliegums – Pārkāpumi – Nolīgumi un saskaņotas darbības, kas veido vienotu pārkāpumu – Uzņēmuma atzišana par atbildīgu par visu pārkāpumu – Nosacījumi – Pārkāpjošas darbības un rīcība, kas iekļaujas kopējā plānā – Novērtēšana – Konkurences attiecību nepieciešamība starp uzņēmumiem dalībniekiem – Neesamība*

(LESD 101. panta 1. punkts)

4. *Apelācijas sūdzība – Pamati – Vispārējā tiesā izvirzīto pamatu un argumentu vienkārša atkārtošana – Norādītās kļūdas tiesību piemērošanā neidentificēšana – Nepieņemamība*

(LESD 256. panta 1. punkta otrā daļa; Tiesas statūtu 58. panta pirmā daļa; Tiesas Reglamenta 169. panta 2. punkts)

5. *Apelācijas sūdzība – Pamati – Nepietiekams pamatojums – Pienākuma norādīt pamatojumu apjoms*

(Tiesas statūtu 36. pants un 53. panta pirmā daļa)

6. *Tiesvedība – Jaunu pamatu izvirzīšana tiesvedības laikā – Nosacījumi – Izskatīšana Vispārējā tiesā – Kārtība*
(1991. gada Vispārējās tiesas Reglamenta 48. panta 2. punkts)
7. *Konkurence – Administratīvais process – Komisijas lēmums, ar kuru konstatēts pārkāpums – Komisijas pienākums pierādīt pārkāpumu un tā ilgumu – Pierādīšanas pienākuma apjoms – Pierādījums, ko sniedz zināms skaits netiešu pierādījumu un sakritību, kas liecina par turpinātas pretkonkurences rīcības pastāvēšanu un ilgumu – Pielaujamība*
(LESD 101. panta 1. punkts)
8. *Konkurence – Administratīvais process – Komisijas lēmums, ar kuru konstatēts pārkāpums – Pierādījumu veids – Dokumentāri pierādījumi – Dokumenta pierādījuma vērtības izvērtēšana – Kritēriji – Citu sabiedrību aizliegtas vienošanās dalībnieču paziņojumi*
(LESD 101. panta 1. punkts; Komisijas paziņojums 2002/C 45/03)
9. *Konkurence – Savienības tiesību normas – Pārkāpumi – Atzīšana par vainojamu – Mātesuzņēmums un meitasuzņēmumi – Ekonomiska vienība – Vērtēšanas kritēriji – Prezumpcija par mātesuzņēmuma īstenotu izšķirošu ietekmi uz tam pilnībā vai gandrīz pilnībā piederošiem meitasuzņēmumiem – Atspēkojamība – Nevainīguma prezumpcijas pārkāpums – Neesamība – Principa in dubio pro reo un likumpārkāpumu un sodu tiesiskuma principa pārkāpums – Neesamība*
(LESD 101. panta 1. punkts; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48. panta 1. punkts)
10. *Konkurence – Uzņēmums – Jēdziens – Ekonomiska vienība – Atzīšana par vainojamu pārkāpumos – Mātesuzņēmums un meitasuzņēmumi – Attiecīgo sabiedrību solidāra atbildība – Komisijas pienākums noteikt solidāro kopparādnieku daļas – Neesamība*
(LESD 101. pants; Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkts)
11. *Konkurence – Naudas sodi – Apmērs – Noteikšana – Pārbaude tiesā – Savienības tiesas neierobežota kompetence – Tvērums – Pienākums pēc savas ierosmes pārbaudīt lēmumu par naudas soda uzlikšanu – Neesamība – Tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpums – Neesamība*
(LESD 261. un 263. pants; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants; Padomes Regulas Nr. 1/2003 31. pants)
12. *Apelācijas sūdzība – Tiesas kompetence – Komisijas veiktā pārkāpuma smaguma novērtējuma, lai noteiktu naudas soda apmēru, pārbaude – Izslēgšana – Pārbaude, kas attiecas tikai uz to, vai Vispārējā tiesa ir ņēmusi vērā būtiskos pārkāpuma smaguma novērtēšanas faktoros un visus argumentus par uzlikto naudas sodu*
(LESD 256. pants; Tiesas statūtu 58. panta pirmā daļa; Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punkts)

13. *Apelācijas sūdzība – Tiesas kompetence – Vispārējās tiesas novērtējuma par uzņēmumiem, kas pārkāpuši Līguma konkurences tiesību normas, uzlikta naudas soda apmēru apšaubīšana taisnīguma apsvērumu dēļ – Izslēgšana – Šī vērtējuma apstrīdēšana ar samērīguma principa pārkāpumu saistītu iemeslu dēļ – Pieļaujamība*

(LESD 256. pants un 261. pants; Tiesas statūtu 58. panta pirmā daļa; Padomes Regulas Nr. 1/2003 31. pants)

14. *Konkurence – Naudas sodi – Noteikšana – Saprātīga procesa termiņa principa pārkāpums administratīvajā procedūrā un tiesvedībā – Pārkāpums, kas pats par sevi nepamato naudas soda samazinājumu*

(LESD 101. un 102. pants; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 1. punkts; Padomes Regula Nr. 1/2003)

1. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 38., 39., 96., 107., 135. un 138. punktu)

2. Vispārējās tiesas pienākums pamatot savus spriedumus principā nevar sniegties tiktāl, ka tai ir jāpamato rastais risinājums vienā lietā attiecībā uz tās citā lietā rasto risinājumu, lai arī tas attiektos uz to pašu Komisijas lēmumu par LESD 101. panta piemērošanas procedūru.

(skat. 42. un 61. punktu)

3. Uzņēmums, kas šādā vienotā un saliktā pārkāpumā ir piedalījies ar tādu savu rīcību, uz kuru attiecas tādi LESD 101. panta 1. punkta jēdzieni kā nolīgums vai saskaņotas darbības ar mērķi, kas ir vērsts pret konkurenci, un kura ir vērsta uz pārkāpuma īstenošanu kopumā, var būt atbildīgs arī par citu uzņēmumu šī paša pārkāpuma ietvaros veiktu rīcību par visu laikposmu, kad tas minētajā pārkāpumā ir piedalījies. Tā tas ir gadījumā, ja tiek pierādīts, ka minētais uzņēmums ir centies ar savu rīcību veicināt kopīgo mērķu, uz kuriem tiecās visi dalībnieki, sasniegšanu un ka tas zināja par faktisko rīcību, ko bija iecerējuši vai īstenojuši citi uzņēmumi, lai sasniegtu to pašu mērķi, vai ka tas varēja paredzēt šādu rīcību un ka tas bija gatavs uzņemties risku.

Turklāt LESD 101. panta 1. punkta formulējums vispārīgi attiecas uz visiem nolīgumiem un visām saskaņotām darbībām, kas vai nu horizontālās, vai vertikālās attiecībās izkropļo konkurenci iekšējā tirgū, neatkarīgi no tirgus, kurā dalībnieki darbojas, un no tā, ka tikai uz viena no šiem dalībniekiem komerciālo rīcību ir attiecināmi konkrēto vienošanos noteikumi.

No tā izriet, ka, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, Vispārējā tiesa var uzskatīt, ka sabiedrība ir piedalījies konkurences noteikumu vienotā pārkāpumā noteiktā teritorijā, ja ir pierādīts, ka tā zināja par pretkonkurences darbību veikšanu šajā teritorijā, kas ietilpa kopējā plānā ar mērķi ierobežot konkurenci, pat ja minētā sabiedrība pati nepiedalījās šo darbību īstenošanā.

(skat. 56., 59. un 60. punktu)

4. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 69., 70. un 130. punktu)

5. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 72., 73. un 137. punktu)

6. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 86. un 87. punktu)

7. Lielākajā daļā gadījumu pretkonkurences darbību vai nolīgumu pastāvēšana ir jāizsecina no noteikta skaita sakritību vai norāžu, kuras, skatītas kopā un nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam, var veidot pierādījumu par konkurences tiesību normu pārkāpumu. Tā konkrēti jautājumā par vairākus gadus ilgstošu pārkāpumu tas, ka nav sniegts tiešs pierādījums par sabiedrības dalību šajā pārkāpumā kādā noteiktā laikposmā, neliedz šo dalību konstatēt arī šajā laikposmā, ja vien šāds konstatējums ir pamatots ar objektīvām un saskanīgām pazīmēm, un šajā ziņā var tikt ņemta vērā šīs sabiedrības publiskas atkāpšanās neesamība.

(skat. 111. punktu)

8. Komisija juridiski pietiekami pierāda uzņēmuma dalību LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumā, ja tā pamatojas ne vien uz kādas sabiedrības aizliegtās vienošanās dalībnieces pieteikumu par iecietības programmas piemērošanu, bet arī uz pārkāpjošās sanāksmes protokolu rokrakstā, ko sagatavojis kāds šīs sabiedrības pārstāvis tajā pašā sanāksmes dienā un kurā nav norādīts datums, kad šī sabiedrība ir iesniegusi savu pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda saskaņā ar paziņojumu par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu gadījumos, bet kas ir bijis vienlaicīgi ar faktiem. Šādam pierādījumam nav nepieciešami citi saskanīgi pierādījumi.

(skat. 134. punktu)

9. Pastāvīgā judikatūra, atbilstoši kurai īpašajā gadījumā, kad mātesuzņēmumam pieder viss vai gandrīz viss tā meitasuzņēmuma, kurš ir pārkāpis Eiropas Savienības konkurences tiesību normas, kapitāls, pastāv atspēkojams pieņēmums, ka šis mātesuzņēmums faktiski īsteno izšķirošu ietekmi pār savu meitasuzņēmumu, kas ļauj to vainot meitasuzņēmuma pārkāpjošā rīcībā, nepārkāpj ne Pamattiesību hartas 48. panta 1. punktā garantētās nevainīguma prezumpcijas tiesības, ne principu *in dubio pro reo* un likumpārkāpumu un sodu tiesiskuma principu. Proti, pieņēmums par to, ka mātesuzņēmums īsteno izšķirošu ietekmi uz savu meitasuzņēmumu, ja tam pieder viss vai gandrīz viss meitasuzņēmuma kapitāls, nerada pieņēmumu par viena vai otra uzņēmuma vainojamību, jo ar to nepārkāpj ne tiesības uz nevainīguma prezumpciju, ne principu *in dubio pro reo*. Attiecībā uz likumpārkāpumu un sodu tiesiskuma principu tas prasa, lai likums skaidri definē pārkāpumus un sodus par tiem; šis nosacījums ir izpildīts, ja subjekts var noskaidrot no atbilstošās normas formulējuma, nepieciešamības gadījumā izmantojot interpretāciju, ko tai sniedz tiesas, kādas darbības vai bezdarbība rada tā kriminālatbildību.

(skat. 146., 147. un 149. punktu)

10. Kaut arī no Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta izriet, ka Komisija var solidāri piespriest vienu naudas sodu vairākām sabiedrībām, ciktāl tās ietilpst vienā un tajā pašā uzņēmumā, ne šīs tiesību normas teksts, ne solidaritātes mehānisma mērķis neļauj uzskatīt, ka šīs pilnvaras noteikt sodu papildus ārējo solidaritātes attiecību noteikšanai ietvertu arī pilnvaras noteikt solidāro kopparādnieku daļas to iekšējās attiecībās.

Tieši pretēji solidaritātes mehānisma mērķis ir rodams tajā, ka tas ir juridisks papildu instruments, kas ir Komisijas rīcībā, lai pastiprinātu tās darbības efektivitāti to naudassodu iekasēšanā, kuri ir noteikti par konkurences tiesību pārkāpumiem, jo šis mehānisms Komisijai kā parāda, ko veido šie naudas sodi, kreditoram samazina maksātnespējas risku, kas ir daļa no prevencijas mērķa, kāds parasti ir izvirzīts konkurences tiesībās.

Taču tam, ka solidāro kopparādnieku iekšējās attiecībās tiek noteiktas to daļas, nav šī dubultā mērķa. Proti, runa ir par strīdu, kas rodas vēlākā stadijā, kas principā Komisiju vairs neinteresē, jo visu naudassodu tai ir samaksājis viens vai vairāki minētie kopparādnieki. Tādēļ Komisijai nav jāprasa noteikt šādas daļas.

(skat. 151.–153. punktu)

11. Saistībā ar to Komisijas lēmumu pārbaudi tiesā, ar kuriem ir uzlikts naudas sods par konkurences tiesību normu pārkāpumu, tiesiskuma pārbaudi, kas noteikta ar LESD 263. pantu, papildina neierobežota kompetence, kas atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 31. pantam ir atzīta Savienības tiesai atbilstīgi LESD 261. pantam. Šī kompetence ļauj tiesai ko vairāk, nekā tikai pārbaudīt sankciju tiesiskumu, proti, aizstāt Komisijas vērtējumu ar savējo un līdz ar to atcelt, samazināt vai palielināt piemēroto naudas sodu vai kavējuma naudu.

Lai izpildītu prasības par neierobežotas kompetences pārbaudi Pamattiesību hartas 47. panta nozīmē, Savienības tiesai ir pienākums, īstenojot LESD 261. un 263. pantā paredzētas pilnvaras, pārbaudīt visus iebildumus attiecībā uz tiesību jautājumiem vai faktiem, kuri vērsti uz to, lai pierādītu, ka naudas soda apmērs neatbilst pārkāpuma smagumam un ilgumam. Taču šīs neierobežotās kompetences īstenošana tomēr nav pielīdzināma pārbaudei pēc savas ierosmes un notiek uz sacīkstes principu balstītā tiesvedībā. Līdz ar to prasītājs principā ir tas, kuram ir jāizvirza pamati pret apstrīdēto lēmumu un jāiesniedz pierādījumi, lai pamatotu šos pamatus.

Pēc savas ierosmes neveicot visu apstrīdētā lēmuma pārbaudi, netiek pārkāpts efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips. Proti, šī principa ievērošanai nav nepieciešams, lai Vispārējā tiesa – kurai, protams, ir jāatbild uz izvirzītajiem pamatiem un jāveic faktisko un tiesisko apstākļu pārbaude – pēc savas ierosmes no jauna veiktu lietas pilnīgu izmeklēšanu.

(skat. 178.–182. punktu)

12. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 183., 187. un 189. punktu)

13. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 184. un 192. punktu)

14. Konkurences tiesību jomā saprātīga lietas izskatīšanas termiņa principa pārkāpums administratīvās procedūras un tiesvedības tiesā ilguma dēļ kā tāds nevar novest pie naudas soda, kas uzņēmumam par aplūkoto pārkāpumu ir ticis uzlikts, apmēra samazināšanas.

(skat. 190. punktu)